באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

17) כנגד הבנק הוגשה בחודש דצמבר 2001 תביעה בסך של כ-79 מיליוני שקלים חדשים, על ידי לקוח של הבנק שלטענתו, ביצע פקיד הבנק בקבוצת חשבונותיו, פעולות ללא הרשאתו וללא ידיעתו, לרבות משיכות והעברות כספים במזומן ובמטבע חוץ, ביצוע פעולות בניירות ערך, זיוף מסמכים, ומתן אשראי שלא כדין. בחודש ינואר 2002 הוגש כתב הגנה מטעם הבנק הדוחה את טענות התובע.
להערכת הנהלת הבנק בהתבסס, בין היתר, על מידע שברשותה ועל חוות דעת משפטיות שנתקבלו לענין זה, אין מקום לבצע הפרשה בדוחות הכספיים, בשל המתואר לעיל.

18) כנגד הבנק, הוגשה בחודש ינואר 2002 תובענה ובקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית, בסכום כולל של כ-27 מיליוני שקלים חדשים. לטענת התובעת פעל הבנק בניגוד לחובותיו על פי דין, בכך שגבה בגין הפקדת שיקים מעותדים שזמן פרעונם זהה, עבור כל שיק מעותד בנפרד, בנוסף לעמלה בגין הפקדת שיק מעותד, עמלה בגין ביצוע פעולה בחשבון. בחודש מרץ 2002 הגיש הבנק לבית המשפט בקשה לסילוק התביעה על הסף, שטרם נדונה וכן תשובה לבקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית. להערכת הנהלת הבנק בהתבסס בין היתר על המידע שברשותה ועל חוות דעת משפטית שנתקבלה לענין זה, לא ניתן בשלב זה להעריך את הסיכוי לאישור בית המשפט להגשת תובענה ייצוגית כנ"ל נגד הבנק. עם זאת, לבנק טענות רציניות וראויות להישמע, שיש בהן להערכת הנהלת הבנק, כדי להביא להדיפת תביעת התובעת, ולפיכך לא נערכה הפרשה בדוחות הכספיים בגין תביעה זו.

19) בחודש יוני 2002 הוגש לבית המשפט המחוזי בתל-אביב כתב תביעה נגד מרכז הסליקה הבנקאי (מס"ב) ונגד ששה בנקים וביניהם הבנק לתשלום כולל מכל הנתבעים של כ-811 אלפי שקלים חדשים ובקשה לאישור תובענה ייצוגית לתשלום סך כולל של כ-967 מיליוני שקלים חדשים.
לטענת התובעת, הנתבעים הפרו את חובותיהם על פי דין בכך שיצרו הסדר כובל לגבי פעולות סליקה של חיוב על פי הרשאה ("הוראות קבע"). לטענת התובעת, מס"ב הינו מונופול בתחום ביצוע פעולות סליקת הוראות קבע והבנקים הנתבעים, וביניהם הבנק, הגבילו עצמם, שלא כדין, לביצוע כל פעולות סליקת הוראות קבע באמצעות מס"ב מאז שנת 1983. בנוסף, לטענת התובעת, הבנקים הגבילו עצמם שלא כדין, תוך יצירת הסדר כובל, באשר למחיר (עמלה) הנגבה על ידם מלקוחותיהם, הסולקים הוראות קבע, מחיר אשר גבוה, לטענת התובעת, במאות אחוזים, מעלות הפעולה ומן המחיר הראוי והסביר עבורה. לפיכך, לטענת התובעת, על הנתבעים להשיב ללקוחותיהם, אשר השתמשו בשרותי הנתבעים לסליקת הוראות קבע, בתקופת התביעה (קרי, שבע שנים שקדמו להגשת התביעה), את ההפרש בין המחיר אותו שילמו בפועל בגין פעולות של סליקת הוראות קבע לבין מחירן הריאלי.
ההליך הינו בשלב התחלתי ביותר. הוגשה בקשה לדחיית התובענה על הסף. וכן הגיש הבנק השלמת טיעון בטענת אי כשרותה של התובעת, כעירייה, לשמש כתובעת ייצוגית. לפי הערכת הנהלת הבנק בהתבסס על חוות דעת משפטית, לא ניתן בשלב זה, להעריך את הסיכוי לאישור בית המשפט להגשת תובענה ייצוגית נגד הבנק, ועם זאת, לבנק טענות רציניות וראויות להישמע.
בדוחות הכספיים לא נערכה הפרשה בגין תביעה זו.

רשות התאגידים
אישור שמסמך זה החתום אלקטרונית, מהווה העתק של מסמך (מקור או העתק) המצוי ביום החתימה בתיק התאגיד ברשות התאגידים

(ב) הממונה על ההגבלים העסקיים הודיע לבנק טפחות, במכתבו מחודש דצמבר 1999, כי הוא שוקל להפעיל את סמכותו על פי סעיף 43(א) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 ("חוק ההגבלים") ולקבוע כי הוראות מסויימות שנכללו בפוליסות ביטוח מבנים בשנים 1994-1996 היוו הסדרים כובלים. בנק טפחות הגיש לממונה על ההגבלים העסקיים חוות דעת בכתב, לפיה, אין מקום לקביעה כזו. אם בסופו של דבר יוציא הממונה על ההגבלים העסקיים קביעה כאמור, בדעת בנק טפחות לערער על כך לבית הדין להגבלים עסקיים.

(ג) תובענות יצוגיות

נגד בנק טפחות ונגד בנקים נוספים למשכנתאות הוגשו שתי בקשות לבית המשפט המחוזי בתל-אביב לאישור שתי תובענות כתובענות ייצוגיות - האחת על סך כולל של למעלה ממיליארד שקלים חדשים (להלן: "הבקשה הראשונה") והשנייה, על סך כולל של כחצי מיליארד שקלים חדשים (להלן: "הבקשה השנייה"). בשתי התובענות לא פורטה דרך החישוב של סכום התביעה, וכן לא ננקב סכום ספציפי הנתבע מבנק טפחות.

בתובענה נשוא הבקשה הראשונה, אשר הוגשה מכוח חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הבנקאות"), חוק ההגבלים ותקנה 29 לתקנות סדר הדין האזרחי התשמ"ד-1984 (להלן: "תקנה 29"), נטען, בעיקר, כי הבנקים גבו עמלות בגין ביטוח נכסים וחיי לווים ועסקו בתיווך בעסקאות ביטוח שלא כדין תוך הפרה של חיקוקים שונים והוראות נוהליות שונות, כי שיעורי העמלות שגבו הבנקים הינם מוגזמים ומופרזים ועולים בשיעור ניכר על עמלות הנגבות על ידי סוכני ביטוח בביטוחים דומים וכי הבנקים עסקו בתיווך בין הלווים לחברות הביטוח ללא הרשאה ובניגוד לדין.

בחודש נובמבר 1997 ניתנה החלטה על ידי בית המשפט המחוזי בתל-אביב (להלן: "ההחלטה בבקשה הראשונה") אשר דחתה את הבקשה להגשת תביעה ייצוגית מכוח חוק הבנקאות וחוק ההגבלים. יחד עם זאת, בית המשפט קבע כי ניתן לדון בעתירה לסעד הצהרתי בנושא של הסדר כובל וסוגיית הביטוחים השונים במסגרת תקנה 29, כאשר עילת התביעה כנגד בנק טפחות תיוחד למתכונת של ביטוח חיים בלבד. גם בנק טפחות וגם התובעים הגישו בקשות רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי. בית המשפט העליון החליט, בשלב זה, לעכב את המשך ההליכים בבית המשפט המחוזי עד לקבלת החלטה בבקשות רשות הערעור התלויות בבית המשפט העליון.

רשות התאגידים
אישור שמסמך זה החתום אלקטרונית, מהווה העתק של מסמך (מקור או העתק) המצוי ביום החתימה בתיק התאגיד ברשות התאגידים

לטענת התובע בנק טפחות לא ערך את חישוב החזר ההלוואה ו/או לא עדכן את טבלאות הסילוקין של ההלוואה כראוי ו/או בהתאם להנחיות משרד השיכון, כך שהמבקשים שילמו לבנק טפחות, לטענתם, סכומים ביתר בגין ההלוואה שנטלו מבנק טפחות, וזאת בניגוד להנחיות משרד השיכון ו/או להסכם ההלוואה עם בנק טפחות.

סכום התביעה המוערך על ידי התובע הינו מעל 80 מיליוני שקלים חדשים.

לדעת הנהלת בנק טפחות, בהסתמך על חוות דעת יועציה המשפטיים, יש לבנק טפחות טענות טובות כנגד התביעה ובנק טפחות נהג כראוי בכל הנוגע לחישובים בגין האמור לעיל.

בחודש מרץ 2003 מחק בית המשפט את הבקשה לתביעה ייצוגית בהסכמת הצדדים, תוך שאיפשר למבקש להגיש בקשה חדשה תוך 45 יום.

בדוחות הכספיים לא נעשתה הפרשה בגין התביעה האמורה.

29) בחודש דצמבר 2002 הגיש המפקח על הבנקים בבית הדין לחוזים אחידים, בקשה נגד בנק טפחות לבטל או לשנות סעיפים בנוסח הערבות שבנק טפחות מנפיק על פי חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשל"ה-1974, בטענה שיש בערבות תנאים מקפחים.

כן מבקש המפקח להחיל את ביטול הסעיפים או השינוי בהם, גם על ערבויות שהונפקו לפני מועד מתן החלטות בית הדין ואשר טרם בוצעו במלואם.

בנק טפחות הגיש כתב תשובה בו נטען שלגבי מרבית הסעיפים אין לראות בהם תנאים מקפחים.

בחודש מרץ 2003 סוכם בבית המשפט כי המפקח על הבנקים יגיש תצהיר של מומחה בנדון תוך 45 יום ולאחר מכן יוכל הבנק להגיש תצהיר מטעמו תוך 45 יום נוספים. לאחר מסירת התצהירים יקבע בית המשפט מועד להמשך.

אם יקבע בית הדין לחוזים אחידים כי יש לשנות תנאים בערבות חוק המכר של בנק טפחות, החלטתו תהיה בתוקף רק לגבי ערבויות שינתנו אחרי קביעתו, ותחייב את כל הבנקים.

30) בחודש נובמבר 2001 אישרו האסיפות הכללית של בעלי המניות של בנק טפחות ושל חברה מאוחדת בבעלות ושליטה מלאים של בנק טפחות (להלן - "אשנב") בקשר עם תשקיף להנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים של בנק טפחות, מחודש נובמבר 2001 כי אשנב תתחייב באופן בלתי חוזר, לשפות כל נושא משרה בה, בשל כל פעולה שעשה בקשר לנושאים המפורטים בכתב השיפוי, בתוקף היותו נושא משרה (להלן: "השיפוי"). השיפוי ינתן בגין כל חבות כספית אם וככל שתוטל על פי פסק דין, לרבות פסק דין שניתן בפשרה או פסק בורר שאושר בידי בית משפט, ובגין כל הוצאות משפטיות סבירות (לרבות שכר טרחת עורך דין ומומחים אחרים), שניתן לשפותו בגינם בהתאם להוראות חוק החברות, כל זאת עד לסכום של 1 מיליארד שקלים חדשים, צמוד למדד המחירים לצרכן.

בנק טפחות התחייב כלפי אשנב, שאם לא תוכל לקיים את התחייבויותיה כלפי מקבלי השיפוי, או מי מהם, ישלם בנק טפחות לאשנב כל סכום שאותו תיוותר אשנב חבה כלפי מקבלי השיפוי, מעבר לסכומים ששולמו על ידי אשנב.

רשות התאגידים
אישור שמסמך זה החתום אלקטרונית, מהווה העתק של מסמך (מקור או העתק) המצוי ביום החתימה בתיק התאגיד ברשות התאגידים